

واکاوی زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای و حضور اعضای هیئت علمی علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران و آثار آنها در گوگل، گوگل پژوهشگر، و نمایه استنادی علوم ایران

فرشید دانش^۱ | سید رحمت‌الله فتاحی^۲ | محمدحسین دیانی^۳

۱. [پدیدآور رابط] دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ عضو باشگاه پژوهشگران و نخبگان جوان؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ واحد همدان
farshid.danesh@iauh.ac.ir
۲. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ استاد؛ گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ دانشگاه فردوسی مشهد
fattahirahmat@gmail.com
۳. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ استاد بازنشسته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد
daneshvarz85@gmail.com

مقاله پژوهشی

دریافت: ۱۳۹۲/۰۹/۲۰

پذیرش: ۱۳۹۲/۰۹/۲۳

دوره ۳۰ شماره ۱

ص.ص. ۴۱-۶۰

فصلنامه علمی پژوهشی
پژوهشنامه اطلاعات

پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات

فصلنامه | علمی پژوهشی

شاپا (چاپی) ۸۲۲۳-۲۲۵۱

شاپا (الکترونیکی) ۸۲۳۱-۲۲۵۱

نمایه در ISC، LISA و Scopus

http://jipm.irandoc.ac.ir

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

چکیده: میزان حضور اعضای هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران و آثار آنان در وب و همچنین مطالعه زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای هدف اصلی است. این پژوهش از نوع کاربردی و به دو روش پیمایشی با رویکرد توصیفی و وب‌سنجی انجام شد. تمام اعضای هیئت علمی با مرتبه استادیاری و به بالا جامعه پژوهش حاضر را تشکیل داد. داده‌ها در بستر پایگاه‌های گوگل، گوگل پژوهشگر و پایگاه نمایه استنادی علوم ایران استخراج گردید و از سیاهه واری و پرسشنامه محقق ساخته به منظور گردآوری داده‌های استفاده شد. نتایج نشان داد در کنار افراد پرسابقه، اعضای هیئت علمی کم سابقه‌تر نیز از میزان حضور قابل توجهی برخوردارند. در مورد میزان حضور آثار نیز دانشگاه‌های چمران اهواز و فردوسی مشهد بالاترین جایگاه را دارند. همچنین زمینه‌هایی مانند حضور در پایگاه اطلاعات علمی، خوداستنادی و وب‌سایت‌های دانشگاهی جایگاه‌های نخست تا سوم را کسب کرده‌اند. همچنین، جایگاه نخست در زمینه عملکرد علمی و حرفه‌ای به انتشار مقاله‌های فارسی و انگلیسی در مجله‌های معتبر داخلی و خارجی اختصاص دارد.

کلیدواژه‌ها: حضور وبی؛ گوگل پژوهشگر؛ گوگل؛ علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ عملکرد علمی و حرفه‌ای؛ نمایه استنادی علوم ایران

1. مقدمه

با گسترش استفاده از وب و انتشار مقاله‌های دانشمندان در این بستر، پایگاه‌هایی نیز به‌منظور رصد انتشارات وبی دانشمندان به‌وجود آمدند. این پایگاه‌ها را با توجه به تعداد مقاله‌ها و استنادهایشان رتبه‌بندی می‌کنند. مهم‌ترین پایگاه استنادی تحت وب رایگان، گوگل پژوهشگر می‌باشد. این پایگاه بخشی از تولیدات علمی دانشمندان جهان به زبان‌های مختلف را نمایه کرده و آنها را بر اساس حضور و استناد رتبه‌بندی می‌کند. یکی از نکات جالب توجه در وب این است که خود، به موضوع مناسبی برای پژوهش‌های مختلف تبدیل شده است. پژوهش‌هایی که ابعاد، اثرات، و شیوه تعامل در این فضای نوین را بررسی می‌کنند، وب‌سنجی نام دارد. وب‌سنجی، ابعاد مختلف وب از جمله وب‌گاه‌ها، صفحه‌های وب، واژگان صفحات وب، و نتایج جستجو در موتورهای کاوش و نظیر آن را سنجش و اندازه‌گیری می‌کند. این قلمرو سنجشی با الهام گرفتن از علم سنجی، سنجش تأثیر وب‌گاه‌ها، صفحه‌های وب، ایده‌ها و مدارک را مورد توجه قرار می‌دهد (تلوال 1389، 7). با توجه به اینکه می‌توان دانشمندان و آثار آنها را از طریق وب‌سنجی مورد مطالعه قرار داد، یکی از زمینه‌های پژوهش در قلمرو وب‌سنجی، مطالعه میزان حضور وبی دانشمندان و میزان حضور آثار آنهاست. منظور از میزان حضور، حضور افراد، آثار، و تألیف‌های آنها در محیط وب است؛ به این معنی که اطلاعات اشخاص و تولیدات علمی آنها تا چه اندازه از طریق جستجوی نام و آثار آنها در ابزارهای بازیابی در اینترنت، مثل موتورهای جستجو برای کاربران قابل دسترسی و بازیابی هستند؟ همچنین میزان و زمینه‌های (مناسبت‌های) حضور آثار دانشمندان چگونه است؟ افزون بر موارد بالا، آنها در محیط کاری خود (یعنی دانشگاه‌ها و سایر نهادهای حرفه‌ای مانند انجمن‌ها و غیره) نیز دارای عملکرد علمی و حرفه‌ای هستند. به همین دلیل، نه تنها میزان و چگونگی حضور وبی افراد و آثار آنها می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد، بلکه زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای آنها نیز می‌تواند موضوع جالبی برای واکاوی باشد. از این‌رو، عدم آگاهی از میزان حضور اعضاء هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران و نیز میزان زمینه‌های حضور آثار آنها و در نهایت زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش

مسئله اصلی پژوهش حاضر می‌باشد.

۲. هدف، پرسش‌ها، و فرضیه پژوهش

هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین میزان حضور جامعه پژوهش و آثار آنان در وب و مطالعه زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای اعضای هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران می‌باشد. به منظور نیل به هدف بالا، پاسخ به پرسش‌ها و نیز بررسی روابط بین متغیرهای مطرح شده در فرضیه پژوهش، که در ادامه به آنها اشاره می‌شود، ضروری است معلوم گردد:

- ◇ میزان حضور جامعه پژوهش در دو پایگاه گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران چگونه است؟
- ◇ میزان و مناسبت حضور آثار جامعه پژوهش در گوگل چگونه است؟
- ◇ زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش چگونه است؟
- ◇ بین میزان حضور جامعه پژوهش در دو پایگاه گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و حضور آثار آنها در موتور کاوش گوگل رابطه وجود دارد.

۳. مرور پیشینه‌های پژوهش

در این بخش از مقاله پیشینه‌های مرور شده در زمینه متغیرهای مهم پژوهش ارائه می‌شود. نتایج جستجوهای انجام شده در پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جستجوی معتبر بین‌المللی و ملی حاکی از آن است که پژوهش‌های گسترده‌ای در زمینه حضور دانشمندان و آثار آنها و نیز زمینه‌های حضور آثار انجام نشده است. در ادامه، برخی از مهم‌ترین و مرتبط‌ترین آثار منتشر شده در رابطه با موارد ذکر شده با رویکردی تحلیلی مرور و در پایان این بخش، استنتاجی از مرور پیشینه‌ها ارائه می‌شود.

در پژوهشی، ارتباط بین شبکه‌های حضور وبی نمایندگان مجلس ملی کره جنوبی و میزان دریافت هدایای مالی آنان از جامعه بررسی گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد که میزان دریافت هدایای مالی سیاست‌مدارانی که در موقعیت مرکزی در شبکه رؤیت‌پذیری

وبی^۱ هستند، نسبت به سیاست‌مدارانی که در موقعیت پیرامونی قرار دارند، بیشتر است. «هم‌حضوری» نمایندگان در چهار زمینه موضوعی وبلاگ‌ها، تصاویر، اخبار، و وبسایت‌های نمایندگان دسته‌بندی گردید. همچنین بررسی‌ها نشان داد که نمایندگانی که دارای هم‌حضوری وبی بالاتری بودند، از مقدار مشابهی از منابع مالی نیز بهره‌مند شده و ساختار سیاسی مشابهی در دنیای مجازی و واقعی داشتند (Park & Lim 2013). پس از بررسی وضعیت سیاست‌مداران و تحلیل وضعیت حضور آنها در محیط وب، در پژوهش دیگری درز و زوفریدن به حضور در محیط اینترنت و رقابت شرکت‌های تجاری برای پیشی گرفتن از یکدیگر در رابطه با این شاخص پرداختند (Dre`ze & Zufryden 2004). در این پژوهش میزان حضور وبی، وبسایت شرکت‌های تجاری با یکدیگر مقایسه شد. نتایج این پژوهش نشان داد که ارزیابی حضور در وبسایت چگونه می‌تواند شاخص مؤثری برای پی‌بردن به جایگاه شرکت‌های تجاری در محیط اینترنت بوده و نقاط قوت و ضعف آنها را مشخص سازد. در راستای پژوهش‌های بالا، رپانویچ در مقاله دیگری با عنوان «اندازه‌گیری بروندادهای علمی دانشگاهی با استفاده از گوگل پژوهشگر، نرم‌افزار Publish or Perish و شاخص‌های علم‌سنجی»، تولیدات علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه ترانسیلوانیا شهر براساو^۲ رومانی در سال ۲۰۰۸ را بررسی نمود (Repanovici 2011). از مهم‌ترین نتایج این پژوهش می‌توان به ایجاد و استفاده از منابع دسترسی آزاد و مخازن سازمانی به‌منظور افزایش حضور و اثربخشی تولیدات علمی دانشمندان اشاره داشت. پژوهش‌های بالا وضعیت حضور افراد یا سازمان‌ها را ارائه دادند. برخی دیگر از پژوهش‌ها

۱. در وب‌سنجی، رؤیت‌پذیری وبی از دو رویکرد قابل بررسی است. در رویکرد نخست، که با استفاده از روش تحلیل پیوند انجام می‌گیرد، تعداد پیوندهای دریافتی هر وبسایت معادل رؤیت‌پذیری آن وبسایت در نظر گرفته می‌شود (InternetLab, 2005; Thomas & Willett, 2000). در رویکرد دوم، نتایج بازبازی شده از جستجوی نام افراد و یا موضوع‌های دیگر در موتورهای کاوش معادل رؤیت‌پذیری وبی قلمداد شده است (Khan & Park, 2011; Kretschmer & Aguillo, 2004; Vaughan & Shaw, 2003; 2005 & 2008). در پژوهش حاضر به‌منظور جلوگیری از هم‌پوشانی و تداخل دو رویکرد، از «حضور وبی» به‌جای رؤیت‌پذیری وبی استفاده شده است. از این‌رو، پیشینه‌هایی که از رویکرد دوم استفاده کرده‌اند، مرور شده‌اند.

2. Transilvania of Brasov

نیز به دلایل و علت‌های افزایش حضور وبی پرداخته‌اند. پژوهشگران زیادی به مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های ارتباط علمی سنتی و ارتباط علمی مبتنی بر وب و همچنین نقش وب در تسهیل‌کنندگی یا بازدارندگی در فرایند ارتباط علمی علاقه‌مند بوده‌اند (Borgmann & Furner 2002; Cronin 2001; Zhao 2005). آن دسته از گروه‌های پژوهشی دانشگاهی دارای حضور وبی بالایی هستند که به صورت مستقل وبسایت داشته یا در وبسایت‌های دانشگاهی برای آن گروه‌ها صفحه‌ای وجود داشته باشد. افزون بر این، ممکن است هر یک از اعضای گروه دارای وبسایت شخصی بوده یا اینکه نام آنها در وبسایت گروه پژوهشی مورد نظر، سایر گروه‌ها، و یا پروژه‌های مرتبط ذکر شود. وب جهان‌گستر روشی کلیدی برای اشاعه و همگانی کردن نام پژوهشگران در سطح جهان می‌باشد؛ هر چند که نسبت به انتشارات رسمی مقالات مجلات، کتاب‌ها و مقالات کنفرانس‌ها از اهمیت کمتری برخوردار است (Thelwall et al. 2008). نگارندگان با وجود جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی در رابطه با زمینه‌های (مناسبت‌های) حضور آثار دانشمندان، پیشینه‌ای مشاهده نکردند. اغلب پیشینه‌ها در زمینه دسته‌بندی استادهای وبی قلمروهای علمی گوناگون بود. مهم‌ترین پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه پژوهش‌های (Vaughan & Shaw 2003, 2005, & 2008) می‌باشد.

مرور پژوهش‌های بالا نشان داد که با گسترش پوشش موتورهای کاوش و پایگاه‌های اطلاعاتی شاخص، حضور وبی به عنوان شاخصی مهم و تعیین‌کننده مورد توجه دانشمندان، دانشگاه‌ها، شرکت‌های تجاری، و کشورها قرار گرفته است. اکنون این باور در میان جامعه علمی حکم‌فرما است که شاخص حضور وبی افراد و آثار آنها می‌تواند در آینده نزدیک در کنار شاخص‌های سنتی مؤسسه اطلاعات علمی قرار گرفته و حتی جایگزین مناسبی برای آنها شود. جنبش دسترسی آزاد، ایجاد و توسعه شبکه‌های مجازی علمی، و توجه به پدیده خودناشری برخی از مهم‌ترین دلیل‌های افزایش توجه به وب به عنوان بستری برای انتشار آثار دانشمندان محسوب می‌شود. با جستجوهای متعدد در پایگاه‌های اطلاعاتی، پژوهشی در رابطه با میزان حضور اعضای هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران و میزان حضور آثار آنها در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل پژوهشگر، گوگل، و نمایه استنادی علوم ایران مشاهده نشد، از این رو، با توجه به خلاء پرداختن به این موضوع و مشاهده‌نشدن پژوهشی در این زمینه در داخل و خارج از کشور،

ضرورت پژوهش حاضر بیش از پیش احساس می‌شود.

۴. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی است و به دو روش پیمایشی با رویکرد توصیفی و وب‌سنجی انجام شده است. کلیه اعضاء هیئت علمی شاغل در گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران دارای مدرک تحصیلی دکتری تخصصی و مرتبه استادیاری به بالا و نیز تولیدات علمی آنها جامعه پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهند (جامعه پژوهش صد و هشت نفر بودند که هشتاد نفر از آنها پس از چهار بار ارسال پرسشنامه به نشانی پست الکترونیک و پیگیری تلفنی پاسخ دادند). داده‌های وبی در بستر سه پایگاه (گوگل، گوگل پژوهشگر، و پایگاه نمایه استنادی علوم ایران) گردآوری شد. علت انتخاب گوگل و گوگل پژوهشگر گستردگی و جامعیت پوشش آنها بود (Notess 2003 & Sullivan 2006). با توجه به این که گوگل پژوهشگر فعالیت خود را از نوامبر ۲۰۰۴ آغاز کرده است، محدوده زمانی پژوهش حاضر در مورد گوگل پژوهشگر نوامبر ۲۰۰۴ تا زمان گردآوری داده‌ها (از ۲۸ سپتامبر ۲۰۱۳ تا ۲۸ اکتبر ۲۰۱۳) بود. برای نمایه استنادی علوم ایران نیز بازه زمانی ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۱ در نظر گرفته شد. همچنین به منظور گردآوری داده‌های مربوط به زمینه‌های حضور وبی آثار جامعه پژوهش در گوگل از سیاهه واری و نیز برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای آنها از پرسشنامه استفاده گردید. هر دو این ابزارها توسط پژوهشگران تدوین شده بود. به منظور یافتن گویه‌های مناسب برای تدوین سیاهه واری و پرسشنامه محقق ساخته، جستجوهای زیادی در پیشینه‌های مرتبط انجام شد و با استفاده از پیشینه‌های معتبر در این زمینه (Almind & Vaughan & Shaw 2003; Ingwersen 1997)، نظرات متخصصان و همچنین انجام پیش‌آزمون گویه‌های هفده‌گانه این دو ابزار به دست آمد. به منظور بررسی روایی این دو ابزار در پژوهش حاضر از روش روایی محتوایی استفاده شد. میرزایی بر این باور است که روایی محتوایی، که به آن روایی منطقی^۱ نیز گفته می‌شود، به این امر دلالت دارد که آیا شیوه یا ابزار جمع‌آوری داده‌ها به خوبی معرف همان محتوایی است که باید اندازه‌گیری شود، یا نه (۱۳۸۸). به سخن دیگر، در اعتبار محتوایی به توانایی یا قابلیت گویه‌ها یا اقلام

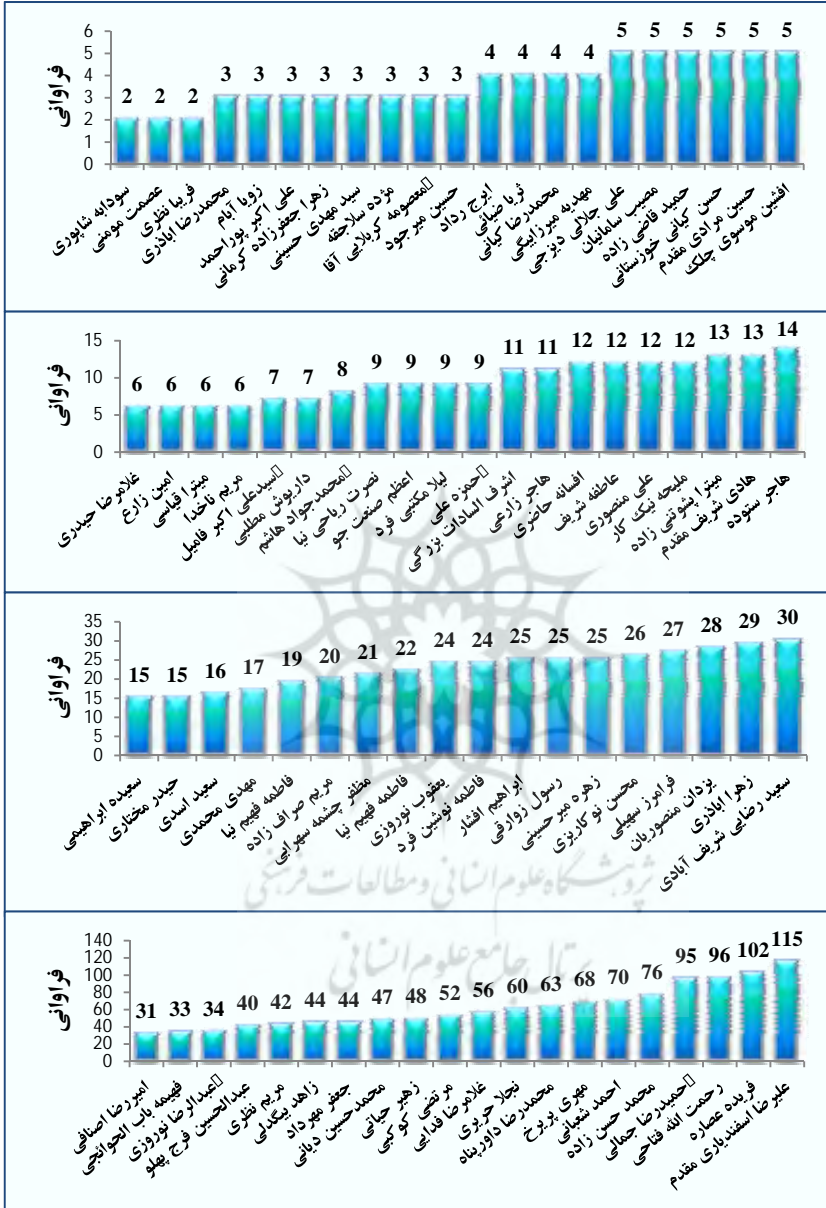
1. Logical Validity

یا شیوه جمع‌آوری داده‌ها برای پوشش کل محتوای یک سازه معین توجه می‌شود و برای این منظور ابتدا متغیرها مشخص و با دقت تعریف می‌شوند و آنگاه گویه‌ها یا اقلام ابزار به گونه‌ای ساخته می‌شود که محتوای تعریف‌شده را اندازه بگیرد. بنابراین، اگر ابزار یا روش جمع‌آوری داده‌ها همه ابعاد و محتوای متغیر یا مفهوم مورد نظر را دربرگرفت، دارای اعتبار محتواست و در غیر این صورت فاقد اعتبار محتوا می‌باشد (میرزایی ۱۳۸۸، ۳۲۷). برای بررسی روایی محتوایی و وزن‌دهی سیاهه واری و پرسشنامه محقق‌ساخته، این ابزارها توسط پست الکترونیکی برای دو گروه ده نفره از متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی در سراسر کشور ارسال و از آنها خواسته شد تا روایی گویه‌های ارائه‌شده در ابزارها را بررسی و به هر یک از گویه‌ها در دامنه یک تا پنج وزن دهند. نظرات متخصصان دریافت و پس از تعدیل توسط پژوهشگران اعمال گردید. با توجه به اینکه پرسشنامه طراحی شده ابزاری خوداظهاری بود و فقط تعداد هر یک از فعالیت‌های علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش مورد پرسش واقع شده بود، نیازی به بررسی پایایی ابزار و تعیین ضریب آلفای کرونباخ برای آن وجود نداشت.

در این پژوهش، داده‌های گردآوری‌شده با روش آمار توصیفی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آمار توصیفی برای به‌دست آوردن فراوانی، درصد، میانگین، و همچنین از همبستگی اسپیرمن به منظور بررسی رابطه همبستگی بین متغیرهای مطرح‌شده در فرضیه پژوهش استفاده گردید. علت استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن نرمال نبودن توزیع داده‌هاست.

۵. یافته‌ها

◇ میزان حضور جامعه پژوهش در دو پایگاه گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران به منظور پاسخ به پرسش نخست پژوهش و ارائه یافته‌ها، فراوانی حضور جامعه پژوهش برای مجموع آثار فارسی و انگلیسی در دو پایگاه گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران در قالب نموداری گزارش شده است.

نمودار ۱. توزیع فراوانی جامعه پژوهش بر اساس مجموع حضور آثار فارسی و انگلیسی در نمایه استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر

بررسی داده‌های موجود در نمودار ۱ نشان می‌دهد که دامنه فراوانی میزان حضور جامعه پژوهش بین ۲ تا ۱۱۵ می‌باشد. همان‌گونه که در این نمودار مشاهده می‌شود، بیشترین فراوانی میزان حضور را علی‌رضا اسفندیاری مقدم، فریده عصاره و رحمت‌الله فتاحی به ترتیب با فراوانی‌های ۱۱۵، ۱۰۲ و ۹۶ برای مجموع آثار فارسی و انگلیسی به خود اختصاص داده و اثرگذارترین افراد در این رابطه به حساب می‌آیند.

◇ میزان حضور آثار جامعه پژوهش در گوگل

این پرسش در پی بررسی میزان و نوع حضور آثار اعضای هیئت علمی گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران در بستر وب (یعنی در گوگل به منزله پُرکاربردترین موتور کاوش وب) می‌باشد. برای پاسخ به این پرسش، هر یک از مقاله‌های افراد جامعه پژوهش (عنوان‌های بازیابی شده در گوگل پژوهشگر) در موتور کاوش گوگل جستجو گردید و پنج صفحه اول نتایج بازیابی شده برای بررسی زمینه‌های حضور آثار جامعه پژوهش در نظر گرفته شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نمودار ۲. قسربندی جامعه پژوهش بر اساس مجموع میزان حضور آثار فارسی و انگلیسی در گوگل

داده‌های نمودار ۲ حاکی از آن است که دامنه فراوانی حضور آثار انگلیسی و فارسی جامعه پژوهش بین ۲ تا ۵۱۹۴۶۲ می‌باشد. بیشترین فراوانی به فریده عصاره، محمدرضا داورپناه و علیرضا اسفندیاری مقدم به ترتیب با فراوانی‌های ۵۱۹۴۶۲، ۲۳۶۷۰۷ و ۲۱۷۱۷۸ اختصاص دارد. مقایسه نتایج به دست آمده برای این پرسش در مقایسه با نتایج به دست آمده برای پرسش نخست نشان داد که افرادی که در گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران دارای حضور بالاتری هستند، آثارشان در محیط عمومی وب نیز (موتور کاوش گوگل) دارای حضور بیشتری است. بررسی نمودار بالا همچنین حاکی از آن است که فریده عصاره، محمدرضا داورپناه، و علیرضا اسفندیاری مقدم فراوانی بسیار بالایی نسبت به سایر اعضای جامعه پژوهش دارند. افراد نام‌برده به دلایلی، از جمله حضور در جوامع علمی و حرفه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی و انتشار و ارائه مقاله‌ها در مجله‌های نمایه‌شده در پایگاه‌های معتبر و نیز سمینارهای ملی و بین‌المللی، به این میزان حضور که تفاوت بسیار بالایی با سایر افراد جامعه پژوهش دارد، دست یافته‌اند.

◇ نوع حضور (مناسبت حضور) آثار جامعه پژوهش در گوگل

آثار دانشمندان به مناسبت‌های گوناگون در وب قابل ردگیری است و اعضای هیئت علمی به خاطر مقاله‌های خود در پایگاه‌ها و موتورهای کاوش حضور دارند و آثار آنها در زمینه‌ها و مناسبت‌های مختلف، مانند آنچه در ادامه آمده، مورد استفاده قرار گرفته است. این بخش به زمینه و مناسبت‌های حضور جامعه پژوهش می‌پردازد.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد زمینه‌های حضور آثار فارسی و انگلیسی جامعه پژوهش در گوگل

زمینه‌های حضور	آثار فارسی		آثار انگلیسی		مجموع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
پایگاه اطلاعاتی علمی	۱۰۴۴۸	۴۲/۵۹۵۳۵	۷۳۵۶	۱۹/۴۶۶۷۵	۲۸/۵۷۰۵۱
خوداستنادی	۳۲/۵	۰/۱۳۲۴۹۹	۹۱۷۵	۲۴/۲۸۰۵۲	۱۴/۷۷۵۵
وبسایت‌های دانشگاهی	۳۹۶۹	۱۶/۱۸۱۱۸	۲۴۰۳	۶/۳۵۹۲۴۶	۱۰/۲۲۵۳
استادشونده	۷۱۶	۲/۹۱۹۰۵۳	۴۰۳۶	۱۰/۶۸۰۷۸	۷/۶۲۵۶۵
وبسایت مجله‌ها	۲۷۰۶	۱۱/۰۳۲۰۶	۱۹۹۸	۵/۲۸۷۴۶۳	۷/۵۴۸۶۲۳

زمینه‌های حضور	آثار فارسی		آثار انگلیسی		مجموع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
شبکه‌های اجتماعی	۱۷۸۲	۷/۲۶۵۰۱۸	۲۱۲۱	۵/۶۱۲۹۶۷	۳۹۰۳	۶/۲۶۳۲۳۹
کتابخانه دیجیتال	۷۰۸	۲/۸۸۶۴۳۸	۱۵۱۵	۴/۰۹۲۶۲	۲۲۲۳	۳/۵۶۷۳۰۲
مؤسسه‌ها و مراکز پژوهشی	۱۵۱۵/۵	۶/۱۷۸۵۲۷	۶۵۸	۱/۹۳۷۲۷۳	۲۱۷۳/۵	۳/۴۸۱۷۸۶۸
موتور جستجو	۴۹	۰/۱۹۹۷۶۸	۱۷۵۷	۴/۶۴۹۶۸۶	۱۸۰۶	۲/۸۹۸۱۳۲
وبسایت سازمان‌ها و مؤسسات دولتی	۷۸۳	۳/۱۹۲۲۰۵	۹۸۱	۲/۵۹۶۰۹۷	۱۷۶۴	۲/۸۳۰۷۳۴
منابع دسترسی آزاد	۲۰۴	۰/۸۳۱۶۸۶	۱۲۹۰	۳/۴۱۳۸۲۷	۱۴۹۴	۲/۳۹۷۴۵۸
صفحه‌های شخصی	۴۸۲/۵	۱/۹۶۷۰۹۹	۸۴۱	۲/۲۲۵۶۰۴	۱۳۲۳/۵	۲/۱۲۳۸۵۳
منابع مرجع	۳۳۹	۱/۳۸۲۰۶۶	۹۸۴	۲/۶۰۴۰۳۶	۱۳۲۳	۲/۱۲۳۰۵
انجمن‌ها و سازمان‌های غیرانتفاعی	۴۵۵	۱/۸۵۴۹۸۵	۸۱۲/۵	۲/۱۵۰۱۸۲	۱۲۶۷/۵	۲/۰۳۳۹۸۸
مخازن سازمانی	۷۵	۰/۳۰۵۷۶۷	۸۲۸	۲/۱۹۱۲۰۱	۹۰۳	۱/۴۴۹۰۶۶
فروشگاه الکترونیکی	۲۶۰	۱/۰۵۹۹۹۱	۵۸۰	۱/۵۳۴۸۹۹	۸۴۰	۱/۳۴۷۹۶۸
نرم‌افزار مدیریت منابع	۴	۰/۰۱۶۳۰۸	۴۵۲	۱/۱۹۶۱۶۳	۴۵۶	۰/۷۳۱۷۵۴

تحلیل جدول نخست در سه بخش آثار فارسی، انگلیسی، و مجموع آثار ارائه می‌شود. برای هر کدام از موارد ذکر شده در بالا دو ستون داده، ارائه شده است. ستون نخست توزیع فراوانی و ستون دوم درصد هر یک از زمینه‌های هفده گانه حضور را نشان می‌دهد. در رابطه با آثار فارسی، داده‌ها حاکی از آن است که بیش از ۴۲ درصد آثار جامعه پژوهش در پایگاه‌های اطلاعات علمی حضور دارند (یعنی آثار آنها از طریق این پایگاه‌ها قابل جستجو است). پس از پایگاه‌های اطلاعاتی، وبسایت‌های دانشگاهی با بیش از ۱۶ درصد و وبسایت مجله‌ها با بیش از ۱۱ درصد جایگاه‌های دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱). داده‌های جدول ۱ در رابطه با زمینه‌های حضور آثار انگلیسی نشان داد که خوداستنادی با بیش از ۲۴ درصد، پایگاه اطلاعات علمی با بیش از ۱۹ درصد، و استنادشونده با بیش از ۱۰ درصد جایگاه‌های نخست تا سوم را از آن خود کرده‌اند. دو ستون آخر جدول بالا توزیع فراوانی و درصد مجموع زمینه‌های حضور آثار

فارسی و انگلیسی را نشان می‌دهد. داده‌های جدول ۱ حاکی از آن است که در مجموع پایگاه اطلاعات علمی، خود استنادی، و وبسایت‌های دانشگاهی به ترتیب با ۲۸/۵۷ درصد، ۱۴/۷۷ درصد و ۱۰/۲۲ درصد جایگاه‌های نخست تا سوم را از آن خود کرده‌اند. بررسی داده‌های جدول بالا حاکی از آن است که اغلب آثار جامعه پژوهش در محیط‌های علمی و آکادمیک نمایه شده و حضور دارند.

◇ زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش

فعالیت‌های علمی و حرفه‌ای از ویژگی‌های اعضاء هیئت علمی در رشته‌های گوناگون است. اکثر اعضاء هیئت علمی به مناسبت رشته، تجربه و نیز علاقمندی خود فعالیت‌های مختلفی از جمله مدیریت دانشکده، عضویت در انجمن‌های علمی و حرفه‌ای، عضویت در کمیته‌های علمی همایش‌های ملی و یا بین‌المللی، عضویت در هیئت تحریریه مجله‌های علمی، سردبیری مجله‌ها، و مانند آنها را برای کمک به دانشگاه‌ها و حتی سازمان‌های دیگر بر عهده می‌گیرند. در پژوهش حاضر با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته داده‌های مربوط به زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش گردآوری شد. جدول زیر فراوانی و درصد فعالیت‌های اعضاء هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران در زمینه‌های مختلف را نشان می‌دهد. قابل ذکر است که درصدها بر اساس نمره کل زمینه‌ها حاصل شده است، به طوری که جمع کل درصدها برابر ۱۰۰ است.

جدول ۲. زمینه‌ها، فراوانی، و درصد فراوانی عملکرد حرفه‌ای و علمی جامعه پژوهش

درصد	فراوانی	زمینه عملکرد حرفه‌ای و علمی
۴۷/۴۵	۱۰۵۹۲	انتشار مقاله‌های علمی پژوهشی فارسی و انگلیسی
۲۴/۲۴	۵۴۱۱	داوری مقاله‌های مجله‌های علمی فارسی و یا انگلیسی
۶	۱۳۴۰	انتشار کتاب
۳/۳۶	۷۵۰	عضویت در کمیته علمی و داوری سمینارهای ملی و بین‌المللی
۳/۳۶	۷۵۰	برگزاری کارگاه‌های آموزشی
۲/۹۱	۶۵۰	عضویت در کمیته‌ها و کارگروه‌های اجرایی یا آموزشی و پژوهشی
۲/۵۹	۵۸۰	انتشار مقاله مشترک با دانشمندان خارجی
۲/۳۲	۵۲۰	برگزیده شدن به عنوان پژوهشگر برتر

درصد	فراوانی	زمینه عملکرد حرفه‌ای و علمی
۲/۰۴	۴۵۶	عضویت در هیئت تحریریه مجله‌های علمی فارسی و یا انگلیسی
۱/۵۷	۳۵۱	انتشار کتاب ترجمه
۰/۹۴	۲۱۱	برگزیده شدن به عنوان عضو هیئت علمی نمونه
۰/۷۸	۱۷۶	دبیری علمی همایش‌های داخلی
۰/۶۳	۱۴۰	سردبیری مجلات علمی فارسی و یا انگلیسی
۰/۶۱	۱۳۵	انتشار کتاب مشترک با دانشمندان خارجی
۰/۵۳	۱۱۳/۵	دریافت جوایز ملی و بین‌المللی از جشنواره‌های علمی پژوهشی
۰/۳۸	۸۴	دریافت بورس و جایزه پژوهشی از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی بین‌المللی
۰/۲۹	۶۰	گذراندن فرصت مطالعاتی در سطح بین‌المللی
۱۰۰	۲۲۳۱۹/۵	مجموع

بررسی داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که بیشترین درصد عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش مربوط به انتشار مقاله‌های علمی پژوهشی فارسی و انگلیسی با ۴۷/۴۵ درصد و کمترین عملکرد نیز به گذراندن فرصت مطالعاتی در سطح بین‌المللی با ۰/۲۹ درصد اختصاص دارد. به بیان دیگر، نزدیک به نیمی از فعالیت‌های علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش به انتشار مقاله در مجله‌های داخلی و خارجی اختصاص دارد. همچنین، بررسی داده‌های جدول بالا نشان می‌دهد که جامعه پژوهش حاضر در زمینه‌های مربوط به برگزیده شدن به عنوان عضو هیئت علمی نمونه، دبیری علمی همایش‌های داخلی، سردبیری مجله‌های علمی فارسی و یا انگلیسی، انتشار کتاب مشترک با دانشمندان خارجی، دریافت جوایز ملی و بین‌المللی از جشنواره‌های علمی پژوهشی، دریافت بورس و جایزه پژوهشی از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی معتبر در سطح بین‌المللی، و گذراندن فرصت مطالعاتی در سطح بین‌المللی کمتر از ۱ درصد فعالیت داشته است. بررسی جدول بالا نشان داد که علاقه‌مندی و تمایل، و در نتیجه، عملکرد اعضاء هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران بیشتر در زمینه‌های انتشار مقاله، داوری مقاله‌ها و همچنین انتشار کتاب می‌باشد.

◇ بین میزان حضور آثار جامعه پژوهش در دو پایگاه گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و حضور آثار آنها در گوگل رابطه وجود دارد.

فرضیه بالا برای آگاهی از ارتباط بین میزان حضور دانشمندان در گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و حضور آثار آنها در گوگل طراحی شده است. آلتوجاروی و همکارانش بر این باورند که بین عملکرد دانشمندان (میزان حضور) و میزان کاربرد آثار آنها رابطه وجود دارد (Aaltojärvi et al 2008). به عبارت دیگر، هر چه فردی دارای حضور بالاتری در محیط وب باشد، به نظر می‌رسد آثار او نیز در آن جامعه علمی کاربرد بیشتری خواهد داشت. از این رو، فرضیه پژوهش بر این اساس طراحی شده است که بین میزان حضور جامعه مورد مطالعه در دو پایگاه علمی گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و حضور آثار آنها در گوگل رابطه وجود دارد. با توجه به اینکه داده‌ها توزیع نرمال ندارند، برای بررسی روابط از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. در ادامه، وجود یا نبود رابطه بین میزان حضور اعضاء هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران در گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و همچنین میزان حضور آثار آنها در گوگل بر اساس مجموع آثار بررسی گردید.

جدول ۳. رابطه بین میزان حضور جامعه پژوهش در گوگل پژوهشگر و نمایه استنادی علوم ایران و حضور آثار آنها در گوگل (آثار فارسی و انگلیسی)

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
حضور مجموع آثار انگلیسی و فارسی	۰/۷۹۵	۰/۰۰۰

چون مقدار سطح معنی داری برابر با ۰/۰۰۰ و از ۰/۰۵ کمتر است، بنابراین بین میزان حضور افراد در نمایه استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر و حضور آثار برای مجموع آثار فارسی و انگلیسی در گوگل رابطه معنی دار وجود دارد. از طرفی، مقدار ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۷۹۵ و مثبت بوده و بنابراین رابطه مستقیم است. یعنی اعضایی که حضور بالایی در نمایه استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر دارند، حضور آثار آنها نیز در گوگل بالاست (جدول ۳). بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در این رابطه نیز استثناهایی وجود دارد. برای مثال، در زمینه حضور آثار فارسی و انگلیسی در گوگل

محمدرضا داورپناه، جعفر مهرداد، یزدان منصوریان و سعید اسدی از میزان فراوانی بالایی برخوردار هستند. با این وجود، از نظر فراوانی حضور فارسی و انگلیسی در گوگل پژوهشگر و نمایه‌ استنادی علوم ایران جایگاه بالایی به خود اختصاص نداده‌اند. افزون بر این، رحمت‌الله فتاحی، محمد حسن زاده، احمد شعبانی و مهری پریخ از نظر میزان حضور در گوگل پژوهشگر در رابطه با مجموع آثار فارسی و انگلیسی فراوانی بالایی دارند، اما از نظر حضور فارسی و انگلیسی در گوگل جایگاه بالایی را از آن خود نکرده‌اند. از بررسی داده‌های بالا می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که در پژوهش حاضر افرادی که میزان حضور بالایی در نمایه‌ استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر دارند، آثارشان نیز از میزان حضور بالایی در گوگل برخوردار است. به بیان دیگر، ارتباط معنی‌دار و مستقیمی بین میزان حضور افراد در نمایه‌ استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر و میزان حضور آثار آنها در گوگل وجود دارد و بدین ترتیب فرضیه پژوهش رد نشده و باقی می‌ماند.

6. نتیجه‌گیری و بحث

در پژوهش حاضر میزان حضور اعضای جامعه پژوهش در نمایه‌ استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر و میزان حضور آثار آنها در گوگل مورد مطالعه قرار گرفت. همچنین زمینه حضور آثار و نیز زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای آنان بررسی گردید. نتایج تحلیل‌ها از نظر میزان حضور جامعه پژوهش نشان داد که در کنار افراد پرسابقه، اعضای هیئت علمی کم‌سابقه‌تر نیز از میزان حضور قابل توجهی برخوردارند. شاهد این ادعا علیرضا اسفندیاری مقدم است که با مرتبه استادیاری بیشترین مرتبه حضور را میان تمامی جامعه پژوهش کسب کرده است. نتایج این بخش از پژوهش با نتایج مطالعه ریپانوویچی همسو است (Repanovici 2011). در مورد میزان حضور آثار جامعه پژوهش در گوگل آنچه که واضح است، کسب بالاترین جایگاه توسط اعضای هیئت علمی گروه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های شهید چمران اهواز و فردوسی مشهد می‌باشد. به نظر می‌رسد داشتن وبلاگ یا وبسایت شخصی روزآمد و دارای محتوا و ثبت آن در موتورهای کاوش مانند گوگل، داشتن وبلاگ به‌عنوان منبع وبی ارزشمند و جدید به‌منظور برقراری ارتباطات علمی غیررسمی در قلمرو علوم اجتماعی و انسانی که در پژوهش کوشا، تلوال و رضایی تأیید شده است (Kousha, Thelwall & Rezaie 2010)،

داشتن صفحه اختصاصی در دانشگاه محل خدمت و قراردادن مقاله‌های تمام‌متن منتشر شده در مجله‌ها و همچنین ارائه‌شده در سمینارها، عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی، داشتن صفحه اختصاصی در گوگل پژوهشگر، ایجاد پیوند بین وبسایت و یا وبلاگ شخصی با وبسایت و وبلاگ‌های همکاران، عضویت و ایجاد پروفایل در پایگاه اطلاعاتی معتبر داخلی و خارجی، حضور دائمی و منظم در سمینارهای معتبر و تخصصی، و قرار گرفتن مقاله‌ها در سامانه سمینارها از جمله علت‌های اصلی میزان حضور بالای آثار در محیط وب، به‌خصوص موتور کاوش گوگل می‌باشد. نتایج این بخش با نتایج پژوهش‌های (Borgmann & Furner 2002; Cronin 2001; Zhao 2005) همسو است. زمینه‌های حضور «پایگاه اطلاعات علمی، خوداستادی و وبسایت‌های دانشگاهی» با بیشترین فراوانی جایگاه‌های نخست تا سوم را کسب کرده‌اند. با توجه به اینکه عمده فعالیت جامعه پژوهش انتشار مقاله‌های معتبر داخلی و خارجی است و این مقاله‌ها در پایگاه اطلاعات علمی داخلی و خارجی نمایه می‌شود، از این رو، قرار گرفتن جایگاه نخست برای این گویه طبیعی است. یافته‌ها در این زمینه با نتایج به‌دست آمده از پژوهش (Vaughan & Shaw 2003, 2005) در یک راستا است. رتبه دوم به زمینه خوداستادی تعلق دارد. شواهد حاکی از آن است که در بحث آسیب‌شناسی استنادی، پدیده خوداستنادی تا حدی مورد پذیرش بوده و اگر بیش از ۳۰ درصد استنادهای یک مقاله خوداستنادی باشد، از نظر اصول و اخلاق پژوهش آسیب محسوب شده و در جوامع علمی چندان مورد قبول نیست. از این رو، به نظر می‌رسد می‌توان این پدیده را در پژوهشی جداگانه و در رابطه با آثار انگلیسی جامعه پژوهش بررسی نمود. به نظر می‌رسد برخی از آیین‌نامه‌های داخلی دانشگاه‌ها اعضای هیئت علمی را به داشتن صفحه شخصی در وبسایت دانشگاه و روزآمدی و قراردادن مقاله‌ها و سایر انتشارات خود موظف می‌کند. از این رو، اغلب جامعه پژوهش حاضر نیز انتشارات خود را در وبسایت دانشگاه محل خدمت قرار می‌دهند. این امر موجب شده که زمینه حضور وبسایت دانشگاه‌ها جایگاه سوم را به خود اختصاص دهد. نتایج به‌دست آمده در این بخش نیز با نتایج پژوهش (Vaughan & Shaw 2003, 2005) همسو است.

در ادامه، نتایج تحلیل‌ها نشان داد که در حدود نیمی از فعالیت‌های جامعه پژوهش، انتشار مقاله‌های فارسی و انگلیسی در مجله‌های معتبر داخلی و خارجی است و این زمینه

عملکرد جایگاه نخست را میان سایر زمینه‌های عملکرد علمی و حرفه‌ای جامعه پژوهش به خود اختصاص داده است. به نظر می‌رسد اعضاء هیئت علمی با حضور منظم و مداوم در سمینارهای بین‌المللی زمینه را برای ارتباط با همکاران خارجی خود هموار ساخته و بتوانند در زمینه‌های پژوهشی و آموزشی همکاری‌های خود را از طریق افراد مؤثر بین‌المللی با سازمان‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی خارجی افزایش دهند. روشن است که همکاری با دانشمندان مطرح خارجی و ایده‌گرفتن از فعالیت‌های آنها موجب رشد و تعالی اعضاء هیئت علمی و دانشجویان، و در سطح کلان‌تر، گروه آموزشی و دانشگاه محل خدمت فرد، و در نهایت، حضور و اثربخشی بیشتر خواهد بود. در فرضیه مطرح شده در این مقاله رابطه بین میزان حضور اعضاء جامعه پژوهش و میزان حضور آثار بررسی گردید. نتایج نشان داد که بین میزان حضور افراد در نمایه استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر و مجموع آثار فارسی و انگلیسی در گوگل رابطه معنی‌داری وجود دارد. از طرفی، مقدار ضریب همبستگی مثبت بوده و بنابراین، رابطه مستقیم است. یعنی اعضایی که حضور بالایی در نمایه استنادی علوم ایران و گوگل پژوهشگر دارند، حضور آثار آنها نیز در گوگل بالاست. نتایج این بخش از پژوهش حاضر با نتایج پژوهش (Aaltojärvi et al. 2008) همسو است.

۷. پیشنهادهای پژوهش

در پایان، پیشنهادهای پژوهش در دو بخش پیشنهادهای عملیاتی برخاسته از پژوهش و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده ارائه می‌گردد. با توجه به میزان حضور اندک برخی از افراد جامعه پژوهش و همچنین آثار آنها در گوگل پژوهشگر، نمایه استنادی علوم ایران، و گوگل پیشنهاد می‌شود با انجام موارد زیر، میزان حضور خود را افزایش دهند. این موارد عبارتند از: طراحی وب‌سایت و وبلاگ روزآمد به زبان‌های فارسی و انگلیسی، عضویت در شبکه‌های اجتماعی پژوهشی و علمی بین‌المللی، انتشار مقاله در مجله‌های دسترسی آزاد، قرارداد انتشارات خود در مخازن سازمانی با دسترسی آزاد، داشتن صفحه شخصی روزآمد به زبان فارسی و انگلیسی در وب‌سایت دانشگاه محل خدمت و قرارداد مقاله‌های تمام‌متن در این صفحه، و ایجاد پروفایل در گوگل پژوهشگر. با انجام موارد بالا میزان حضور و اثربخشی جامعه پژوهش و همچنین میزان

حضور آثار آنها در موتورهای جستجوی همچون گوگل بالا خواهد رفت. با توجه به پیشینه‌های مرور شده، یافته‌ها و تحلیل‌های ارائه شده و همچنین تأیید فرضیه پژوهش، می‌توان برای پژوهش‌های آتی بررسی رابطه بین متغیرهای زیر را پیشنهاد نمود و نتایج به دست آمده را با نتایج پژوهش حاضر مقایسه کرد. رابطه‌ها را می‌توان به این شکل مطرح نمود که بین میزان حضور آثار اعضای هیئت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران در گوگل و عملکرد علمی و حرفه‌ای آنها رابطه وجود دارد. همچنین می‌توان در پژوهشی دیگر، میزان و زمینه‌های حضور آثار جامعه پژوهش در موتورهای کاوش دیگر را بررسی و نتایج پژوهش پیشنهادی با نتایج پژوهش حاضر را مقایسه نمود. به نظر می‌رسد با انجام پژوهش پیشنهاد شده بتوان زمینه‌های حضور دیگری برای آثار دانشمندان مطرح نمود. یکی از مراحل گردآوری داده‌ها در این پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از گوگل و گوگل پژوهشگر است. با توجه به اینکه محیط وب محیطی پویا است، این امکان وجود دارد که پس از چند ماه، حضور و اثربخشی وبی هر یک از افراد جامعه پژوهش در گوگل و گوگل پژوهشگر تغییر یابد. برای برطرف نمودن این محدودیت در تمامی پژوهش‌های وب‌سنجی، بازه زمانی برای گردآوری داده‌های وبی در نظر گرفته شده و در همان بازه زمانی داده‌های وبی گردآوری و تحلیل می‌شود. در این پژوهش نیز به منظور برطرف نمودن این محدودیت برای گردآوری داده‌های وبی بازه زمانی تعریف و داده‌های وبی در همان بازه زمانی تعیین شده از گوگل پژوهشگر و گوگل گردآوری شد.

۸. فهرست منابع

تلوال، مایک. ۱۳۸۹. کتابشناسی مقدماتی بر وب‌سنجی: تحقیقات کمی وب در علوم اجتماعی. ترجمه محمد حسن زاده، سیدمهدی حسینی و فاطمه نویدی. تهران: نشر کتابدار.

میرزایی، خلیل. ۱۳۸۸. پژوهش، پژوهش‌گری و پژوهش‌نامه‌نویسی. تهران: جامعه‌شناسان.

Aaltojarvi, I., I. Arminen, O. Auranen, and H. M. Pasanen. 2008. Scientific Productivity, web visibility and citation patterns in sixteen Nordic sociology departments. *Acta Sociologica* 51 (1): 5-22.

Almind, T. C., P. Ingwersen. 1997. Informetric analyses on the World Wide Web: methodological approaches to 'Webometrics'. *Journal of Documentation* 53 (4): 404-426.

Borgmann, C. L. and J. Furner. 2002. Scholarly communication and bibliometrics. *Annual Review of Information Science and Technology*. Ed. Blaise Cronin. Medford, NJ: Information Today, 2002. 3-72.

- Cronin, B. 2001. Bibliometrics and beyond: Some thoughts on Web-based citation analysis. *Journal of Information Science* 27 (1): 1-7.
- Dre'ze, X. and F. Zufryden. 2004. Measurement of Online visibility and its Impact of Internet Traffic. *Journal of interacting marketing* 18 (1): 20-37.
- Internet Lab 2005. Webometrics ranking of world universities: Glossary. Available at: <http://www.webometrics.info/glossary.html>. Accessed (July 24, 2012).
- Khan, G. F. and H. W. Park. 2011. Measuring the Triple Helix on the web: Longitudinal trends in the University–Industry–Government relationship in Korea. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 62 (12): 2443-2455.
- Kretschmer, H. and I. Aguillo. 2004. Visibility of collaboration on the Web. *Scientometrics* 61 (3): 405-426.
- Notess, G. R. 2003. Search Engine Statistics: Relative Size Showdown. Available at: <http://www.searchengineshowdown.com/statistics/size.shtml> (Accessed March 12, 2012).
- Park, H., and W. Y. S. Lim. 2013. The structural relationship between politicians' web visibility and political finance networks: A case study of South Korea's National Assembly members. *New media & society* 15 (1): 93-108.
- Repanovici, A. 2011. Measuring the visibility of the university's scientific production through scientometric methods an exploratory study at the Transilvania University of Brasov, Romania. *Performance Measurement and Metrics* 12 (2): 106-117.
- Sullivan, D. 2006. Nielsen Net Ratings Search Engine Ratings. Available at: <http://searchenginewatch.com/showPage.html?page=2156451> (Accessed September 12, 2012).
- Thelwall, M., X. Li, F. Barjak and S. Robinson. 2008. Assessing the international Web connectivity of research groups. *ASLIB Proceedings: New Information Perspectives* 60 (1): 18-31.
- Thomas, O., and P. Willett. 2000. Webometric analysis of departments of librarianship and information science. *Journal of Information Science* 26 (6): 421-428.
- Vaughan, L., D. Shaw. 2003. Bibliographic and Web Citations: What Is the Difference? *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 54 (14): 1313-1322.
- Vaughan, L., D. Shaw. 2005. Web Citation Data for Impact Assessment: A Comparison of Four Science Disciplines. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 56 (10): 1075- 1087.
- Vaughan, L., D. Shaw. 2008. A new look at evidence of scholarly citation in citation indexes and from web sources. *Scientometrics* 74 (2): 317-330.
- Zhao, D. 2005. Challenge of scholarly publication on the web to the evolution of science– A comparison of author visibility on the web and in print journals. *Information processing and management* 41 (1): 1403-1418.

Scientific and Professional Performance, Web Presence of Iranian Knowledge and Information Science Academics and Their Publications in Google Scholar, ISCI & Google

Farshid Danesh¹ | Rahmatollah Fattahi² | Mohammad Hossein Dayani³

1. PhD in Knowledge & Information Science; Young Researchers and Elite Club; Hamedan Branch; Islamic Azad University; Hamedan, Iran. farshid.danesh@iauh.ac.ir
2. Professor; Knowledge & Information Science Department; Ferdowsi University of Mashhad fattahirahmat@gmail.com
2. Emeritus Professor, Knowledge & Information Science Department; Ferdowsi University of Mashhad. daneshvarz85@gmail.com

Iranian Journal of
**Information
Processing &
Management**

Iranian Research Institute
for Science and Technology

ISSN 2251-8223

eISSN 2251-8231

Indexed in SCOPUS, ISC & LISA

Vol.30 | No.1 | pp: 41-60

Autumn 2014

Abstract: Web presence is one of the areas of research in the field of webometrics. Due to lack of precise information on the presence of the Knowledge and Information Science (KIS) faculty members in Iran, this study aims to address this problem. It studies the level and quality of the presence of the LIS faculty and its relation to their professional effectiveness, focusing on their academic and professional performance. This study is an applied research, taking two approaches: descriptive survey and webometrics. The study participants are the KIS faculty members in Iran who hold a PhD degree, have senior lecturer (assistant professor) position and positions above that, and have scientific publications and web citations. A checklist was used to collect the web-related data on their presence, and a questionnaire was designed to collect the data on their academic and professional activities. Three databases were used to collect the web-related data, namely Google, Google Scholar and the Iran Science Citation Index. The data was analyzed using statistical analysis and tests of descriptive and interpretive types. From the web presence perspective, the findings revealed that besides experienced academics, younger academic members have remarkable web presence. The findings showed that there is a meaningful relationship between the level of presence of the study

participants and their publications. KIS academics of Ferdowsi University of Mshhad and Shahid Chamran University of Ahvaz have gained highest positions according to publication web presence in Google. Also, scientific databases, self citations and university websites have got the first to third ranks in order to publication web presence themes. In addition, results showed us publishing Farsi and English articles in credible refereed journals is the most important theme in scientific and professional performance.

Keywords: Web Effectiveness; Information and Knowledge Science; Iran Science Sitation Index; Google Scholar; Google; Scientific and Professional Performance.

